

คนทำงาน

'อุตสาหกรรมพลังงาน
แสงอาทิตย์' จะจัด
ความเชื่อมโยงการใช้
'แรงงานบังคับ' ได้
หรือไม่? [หน้า 13]

เมื่อ 'อุตสาหกรรม
แบตเตอรี่' เติบโตอย่าง
รวดเร็ว ต้องจับตาการ
ละเมิดสิทธิแรงงาน
ด้วย [หน้า 20]

ILO ประเมิน 50
ล้านคนทั่วโลกตก
อยู่ในสถานการณ์
แรงงานทาสยุค
ใหม่ [หน้า 27]

ผลสำรวจพบ
แรงงานฝึกงานจาก
ต่างชาติต้องเป็นหนี้
เพื่อมาทำงานที่ญี่ปุ่น
[หน้า 34]

รอบโลกแรงงาน

กำไรก่อนหักภาษีของบริษัทญี่ปุ่นพุ่งสูงสุดรายไตรมาส

ยอดรวมกำไรก่อนหักภาษีของบริษัทญี่ปุ่นพุ่งสู่ระดับสูงสุดรายไตรมาส บริษัทในธุรกิจแขนงต่าง ๆ เห็นว่ารายรับของตนพุ่งสูงขึ้นในช่วงระหว่างเดือน เม.ย.-มิ.ย. 2022 เนื่องจากมีการยกเลิกข้อจำกัดทางธุรกิจที่สืบเนื่องจากการระบาดใหญ่ของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

การสำรวจโดยกระทรวงการคลังของญี่ปุ่นพบว่ากำไรก่อนหักภาษีทั้งหมดของภาคธุรกิจในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ที่ประมาณ 28.3 ล้านล้านเยน หรือ รว 7.4 ล้านล้านบาท นับเป็นตัวเลขรายไตรมาสสูงสุดตั้งแต่ปี 1954 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมีข้อมูลเปรียบเทียบได้

ยอดรวมทั้งหมดของกำไรเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.6 จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว เพิ่มขึ้น 6 ไตรมาสติดต่อกัน การสำรวจดังกล่าวยังพบด้วยว่ากำไรรวมทั้งหมดในปีงบประมาณ

2021 เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.5 สูงสุดเป็นประวัติการณ์

ด้านเงินสำรองภายในซึ่งเป็นรายได้สะสมภายในบริษัทก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 มีมูลค่า 516 ล้านล้านเยน หรือ รว 135 ล้านล้านบาท สูงสุดเป็นประวัติการณ์

[ที่มา: NHK World, 1/9/2022](#)

เกาหลีเหนือแสดงความสนใจส่งแรงงานก่อสร้างไปดินแดนยึดครองของรัสเซียทางตะวันออกของยูเครน

มีรายงานว่าเกาหลีเหนือแสดงความสนใจส่งแรงงานก่อสร้างไปช่วยฟื้นฟูดินแดนยึดครองของรัสเซียทางตะวันออกของยูเครน โดยอาจจะเริ่มต้นส่งไป 100-200 คนก่อน และอาจส่งเพิ่มเข้าไปถึง 10,000 คน

ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ว่ารัฐบาลเปียงยางอาจมีเป้าหมายไกลกว่าแค่รายได้จากการส่งออกแรงงาน แต่หวังผลในการกระชับ

ความร่วมมือกับรัฐบาลมอซโกและรัฐบาล
ปักกิ่งเพื่อร่วมกันต่อต้านอิทธิพลของ
อเมริกา และส่งเสริมระบบโลกหลายขั้วด้วย

[ที่มา: Daily Sabah, 1/9/2022](#)

ออสเตรเลียเพิ่มโควตาผู้อพยพถาวร หวังแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงาน

ออสเตรเลียประกาศเพิ่มจำนวนการเปิดรับ
ผู้อพยพที่จะเข้ามาอาศัยอย่างถาวร
(Permanent Immigration) อีก 35,000
ราย เป็น 195,000 ราย ในปีงบประมาณ
ปัจจุบัน เพื่อหวังแก้ปัญหาขาดแคลน
แรงงานและแรงงานที่มีทักษะ

รัฐมนตรีกระทรวงกิจการภายในประเทศ
ของออสเตรเลียประกาศว่าออสเตรเลียจะ
เพิ่มจำนวนการเปิดรับผู้อพยพที่จะเข้ามา
อาศัยอย่างถาวรในปีงบประมาณที่จะ
สิ้นสุดในวันที่ 30 มิ.ย. 2023 ในระหว่างการ
ประชุมตัวแทนจากหน่วยงานรัฐบาล,
สหภาพแรงงาน, ภาคธุรกิจ และ
อุตสาหกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการขาด
แคลนแรงงานที่มีทักษะอันเนื่องมาจากโค
วิด-19 ระบาด

ทั้งนี้ออสเตรเลียเป็นประเทศประชาธิปไตย
ที่กำหนดข้อจำกัดการเดินทางระหว่าง
ประเทศที่เข้มงวดที่สุดเป็นเวลา 20 เดือน
ในช่วงโควิด-19 และเพิ่งค่อยๆ เปิดรับ
แรงงานที่มีทักษะสูงอีกครั้งตั้งแต่เดือน ธ.ค.
2021

[ที่มา: CNBC, 1/9/2022](#)

ได้วันปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำในปีใหม่
26,400 เหรียญ เพิ่มขึ้นเดือนละ 1,150
เหรียญหรือ 4.56% ปรับเพิ่มเป็นปีที่ 7
ติดต่อกัน

เมื่อวันที่ 1 ก.ย. 2022 ที่ผ่านมา กระทรวง
แรงงานได้เรียกประชุมคณะกรรมการ
พิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งประกอบด้วย
ตัวแทนฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่
รัฐบาลและนักวิชาการ พิจารณาการปรับ
ขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำในปี 2566 ที่ประชุมมีมติ
ปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำรายเดือนจากปัจจุบัน
25,250 เหรียญได้วัน เพิ่มเป็น 26,400
เหรียญได้วัน หรือปรับเพิ่มเดือนละ 1,150
เหรียญหรือปรับขึ้นในอัตราส่วน 4.56%
คาดจะมีผู้ใช้แรงงาน ซึ่งรวมแรงงาน
ต่างชาติได้อานิสงส์ 1,752,100 คน ส่วน

ค่าจ้างขั้นต่ำรายชั่วโมงสำหรับผู้ใช้แรงงาน ที่ทำงานเป็นรายชั่วโมง ปรับขึ้นจาก 168 เหรียญเป็นรายชั่วโมงละ 176 เหรียญ หรือปรับขึ้น 4.8% คาดว่าจะมีผู้ใช้แรงงานที่ได้รับ อาานิสงส์ 574,600 คน ทั้งนี้ มติการปรับขึ้น ค่าจ้างขั้นต่ำ 26,400 เหรียญของที่ประชุม คณะกรรมการฯ ดังกล่าว จะต้องรอการ อนุมัติจากสภาบริหารก่อน จากนั้น กระทรวงแรงงานจะประกาศอย่างเป็นทางการและเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 ม.ค. 2023 เป็นต้นไป

[ที่มา: Radio Taiwan International, 2/9/2022](#)

ญี่ปุ่นเริ่มใช้หุ่นยนต์สต็อกของตามร้านสะดวกซื้อ

กรุงโตเกียว ของญี่ปุ่น เริ่มใช้หุ่นยนต์ขนาดเล็ก ช่วงเติมของในชั้นวางสินค้าตามร้านสะดวกซื้อ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับ กิจการร้านค้าขนาดเล็กมากขึ้น ตาม รายงานของเอพี

หุ่นยนต์ TX SCARA หุ่นยนต์แขนกล ที่มี กล้องขนาดเล็ก และระบบปัญญาประดิษฐ์

ของ Nvidia และควบคุมด้วยรีโมตของ Azure บริษัทคลาวด์คอมพิวติงของ ไมโครซอฟต์ คอยจัดแจงเครื่องดื่มที่ วางขายในตู้แช่ในร้านสะดวกซื้อยอดนิยม แห่งหนึ่งในญี่ปุ่น FamilyMart

โดยหุ่นยนต์ TX SCARA เข้ามาเติมเต็มงาน ในร้านสะดวกซื้อขนาดเล็ก ที่เปิดทำการ ตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน หรือ conbini ที่มี สาขามากมายในแดนปลาดิบ ซึ่งเป็นร้านที่มีสินค้ามากกว่า 3,000 ชนิดวางจำหน่าย แต่พนักงานมีเพียงหยิบมือ

ซึ่งหุ่นยนต์ตัวนี้เข้ามาช่วยหุ่นเงให้กับ พนักงานในแผนกเครื่องดื่มเย็น ที่อยู่ ห่างไกลจากแคชเชียร์ในร้านอยู่มาก ช่วยร่น เวลาที่พนักงานต้องคอยเฝ้าหน้าร้านและ เดินเข้าไปเติมของหลังร้าน อีกทั้งยัง แก้ปัญหาพนักงานที่ต้องทนหนาวในการ เติมเครื่องดื่มเย็นที่ตู้แช่เป็นเวลานานหลาย ชั่วโมงได้อีกทางหนึ่ง

ทางบริษัท Telexistence ผู้ผลิตหุ่นยนต์ TX SCARA ไม่ได้เปิดเผยราคาของหุ่นยนต์ อัศจรรย์ ที่สามารถเติมเครื่องดื่มได้ถึง

1,000 ขวดต่อวัน แต่ชื่อโอของบริษัท จีน โทมิโอะกะ กล่าวกับเอพีว่า “เราต้องการใช้ระบบอัตโนมัติมาแทนที่งานที่ทำซ้ำซากและน่าเบื่อสำหรับมนุษย์ นั่นคือทิศทางของบริษัทที่จะมุ่งไปในเรื่องนี้ และหนทางที่ดีที่สุดคือการใช้หุ่นยนต์มาแทนที่งานเหล่านั้นนั่นเอง”

หุ่นยนต์ภาคอุตสาหกรรมเป็นสิ่งที่พบเห็นโดยทั่วไปในโรงงานต่าง ๆ ก็จริง แต่สำหรับบริษัทที่มีพนักงาน 50 คน ของโทมิโอะกะ เห็นศักยภาพของหุ่นยนต์เหล่านี้ในคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าต่าง ๆ โดยหุ่นยนต์ของบริษัทเขามีราคาที่เขาเข้าถึงได้มากกว่าเมื่อเทียบกับหุ่นยนต์ในภาคอุตสาหกรรมทั่วไป แต่สามารถเติมเต็มความต้องการทางสังคม มีการออกแบบที่สามารถใช้งานหรือทำงานร่วมกับมนุษย์เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานรายวันได้ท่ามกลางปัญหาสังคมผู้สูงอายุและปัญหาขาดแคลนแรงงานที่รุนแรงขึ้นในญี่ปุ่น

ตอนนี้หุ่นยนต์ TX SCARA ปฏิบัติหน้าที่ใน 300 จาก 16,000 สาขาของ FamilyMart ทั่วญี่ปุ่น ขณะที่ทั่วประเทศมีร้านสะดวกซื้อ

ในลักษณะนี้ราว 40,000 สาขา ส่วนที่อเมริกา มีร้านสะดวกซื้อในขนาดเดียวกันนี้ราว 150,000 สาขา

[ที่มา: VOA, 6/9/2022](#)

รายงานของรัฐบาลญี่ปุ่นเรียกร้องการเคลื่อนย้ายแรงงาน

กระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการของญี่ปุ่น ออกสมุดปกขาวที่กล่าวแนะว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นทางออกต่อการขาดแคลนคนทำงานซึ่งกำลังส่งผลกระทบต่อในหลายอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น

สมุดปกขาวนี้ระบุว่า การขาดแคลนแรงงานเป็นเรื่องที่หนัก่วงมากขึ้นในทุกภาคอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคก่อสร้าง การขนส่ง และไปรษณีย์ รวมทั้งอุตสาหกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร

แต่รายงานก็ระบุว่า อัตราการไม่มีงานทำระยะยาวเพิ่มขึ้นเช่นกัน จำนวนผู้ที่ไม่มีงานทำเป็นเวลาอย่างน้อย 12 เดือนพุ่งขึ้น

เป็น 670,000 คนในปี 2564 เพิ่มขึ้น
140,000 คนจากปีก่อนหน้า

ตัวเลขในรายงานยังกล่าวเป็นนัยด้วยว่า
ผู้คนลังเลใจที่จะเปลี่ยนอาชีพ จำนวนผู้ที่
เปลี่ยนงานลดลง 310,000 คน มาอยู่ที่
2,900,000 คนในปี 2564 เป็นสองปี
ติดต่อกันที่เห็นกันว่าตัวเลขผู้เปลี่ยนงาน
ลดลงมาก

สรุปข่าวนี้ระบุว่า หนทางในการเติมเต็ม
ช่องว่างนี้ คือ การปรับปรุงการให้คำปรึกษา
เรื่องอาชีพและการฝึกทักษะอาชีพ

[ที่มา: NHK, 6/9/2025](#)

ได้วันจับแรงงานผิดกฎหมายครั้งใหญ่

ในได้วัน แรงงานผิดกฎหมายที่ยังไม่ถูก
จับกุมพุ่งสูงกว่า 70,000 คนแล้ว เริ่มจาก
เดือน ก.ค. 2022 ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง
ทั่วได้วันปฏิบัติการกวาดล้างและจับกุม
แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายครั้งใหญ่
เฉพาะที่นครเกาหยวน เดือน ส.ค. 2022 ที่
ผ่านมาตรวจพบแล้ว 139 ราย ในจำนวนนี้
ยังพบหลายรายเสพและขายยาเสพติดด้วย

ข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ณ
วันที่ 31 ก.ค. 2022 แรงงานต่างชาติใน
ไต้หวันที่หลบหนีนายจ้างและยังไม่ถูกตรวจ
พบ เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 72,655 คน ใน
จำนวนนี้เป็นแรงงานเวียดนามมากที่สุด
42,230 คน ตามด้วยแรงงานอินโดนีเซีย
26,479 คน อันดับ 3 ฟิลิปปีนส์ 2,534 คน
แรงงานไทยที่หลบหนีและยังไม่ถูกจับกุมมี
จำนวน 1,411 คน

[ที่มา: Radio Taiwan International,
6/9/2022](#)

ผลสำรวจชี้การล่องละเมิดทางเพศใน กองทัพสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น

มีรายงานข่าวอ้างอิงผลสำรวจใหม่จาก
กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ระบุว่ามีการล่อง
ละเมิดทางเพศเพิ่มขึ้น 13% ในหมู่สมาชิก
รับราชการทหารในปี 2021 โดย
กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ระบุว่าได้รับ
รายงานการล่องละเมิดทางเพศ 8,866 ครั้ง
ในปีงบประมาณ 2021 เพิ่มขึ้นจาก 7,816
ปีก่อนหน้านั้น นอกจากนี้ผู้หญิงในกองทัพ
เผชิญกับการล่องละเมิดทางเพศในระดับ

สูงสุดนับตั้งแต่ปี 2006 ซึ่งเป็นช่วงที่
กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ เริ่มติดตามข้อมูล
การล่องละเมิดทางเพศ

[ที่มา: Spectrum News NY1, 7/9/2022](#)

**สหภาพแรงงานการรถไฟ การเดินเรือ
และการขนส่งของอังกฤษ ยกเลิกการ
ผลงานประท้วง เพื่อไว้อาลัยต่อการ
สวรรคตของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิ
ซาเบธที่ 2**

สหภาพแรงงาน RMT ซึ่งเป็นสหภาพ
แรงงานของคนทำงานการรถไฟ การเดินเรือ
และการขนส่งของอังกฤษ ออกแถลงการณ์
ยกเลิกการหยุดงานประท้วงในวันที่ 15 และ
17 ก.ย. 2022 เพื่อไว้อาลัยต่อการสวรรคต
ของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2
แห่งราชวงศ์อังกฤษ

ทั้งนี้สมาชิกสหภาพแรงงาน RMT ได้งาน
ประท้วงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือน มิ.ย.
2022 ที่ผ่านมา เพื่อเรียกร้องการปรับขึ้น
ค่าแรงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

[ที่มา: BBC, 9/9/2022](#)

**ผู้ตัดสินฟุตบอลหญิงลีกสเปนนัดหยุด
งานประท้วง เรียกร้องค่าแรงเพิ่ม**

ผู้ตัดสินฟุตบอลหญิงลีกสเปน นัดหยุดงาน
ประท้วงในฤดูกาลใหม่จนกว่าจะได้รับ
ค่าแรงเพิ่ม ปัจจุบันผู้ตัดสินหญิงสเปนได้รับ
ค่าแรง 320 ยูโรต่อเกม ขณะที่ผู้ช่วยผู้ตัดสิน
จะได้ 160 ยูโรต่อเกม

ในแถลงการระบุว่าผู้ตัดสินฟุตบอลหญิง
ตัดสินใจที่จะไม่ลงทำหน้าที่ในเกมลีกสูงสุด
ฟุตบอลหญิง ถ้ามันยังอยู่ภายใต้เงื่อนไข
การทำงานและค่าแรงแบบเดิม โดยผู้ตัดสิน
ฟุตบอลหญิงระบุว่าอยากกลับลงสนาม แต่
ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม

[ที่มา: ESPN, 9/9/2022](#)

**พนักงานท่าเรือตู้คอนเทนเนอร์ที่มี
ขนาดใหญ่ที่สุดในอังกฤษ เตรียมหยุด
งานประท้วงอีกครั้ง**

พนักงานที่ท่าเรือ Felixstowe ซึ่งเป็นท่าเรือ
ตู้คอนเทนเนอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดใน
อังกฤษ เตรียมหยุดงานประท้วง 8 วัน ซึ่ง
เป็นครั้งที่ 2 ในปลายเดือน ก.ย. 2022
ในขณะที่อังกฤษกำลังมีการเคลื่อนไหวด้าน

แรงงานหลายแห่ง เพราะไม่พอใจเรื่องอัตราเงินเฟ้อสูงแต่ค่าจ้างยังไม่ปรับขึ้นตามที่เรียกร้องไว้

ด้านสหภาพแรงงาน UNITE ระบุว่าท่าเรือตู้คอนเทนเนอร์ Felixstowe ลำเลียงตู้คอนเทนเนอร์มากถึง 48% ของที่เข้าสหราชอาณาจักรทั้งหมด จึงถือเป็นศูนย์กลางธุรกิจนี้ของอังกฤษ

[ที่มา: Sky News, 13/9/2022](#)

ผู้นำญี่ปุ่นเรียกร้องให้เพิ่มค่าจ้างและความสามารถในการหารายได้

นายคิชิเดะ ฟูมิโอะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นได้สั่งเจ้าหน้าที่หามาตรการที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้มีการขึ้นค่าจ้างต่อเนื่องและกระตุ้นอำนาจการหารายได้ของชาติด้วยการใช้ประโยชน์จากค่าเงินเยนที่อ่อนลง

ในการประชุมคณะกรรมการของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจและนโยบายงบประมาณเมื่อวันพุธที่ 14 ก.ย. 2022 ผู้นำญี่ปุ่นได้สั่งการให้บรรดาระดับรัฐมนตรีศึกษาหามาตรการที่เป็นรูปธรรม สำหรับนโยบายเศรษฐกิจใหม่ที่จะมีการร่างในเดือนตุลาคม

นายคิชิเดะกล่าวว่า จำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์ที่รายได้ของประเทศยังคงไหลออกไปต่างประเทศ จากราคาสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ผู้นำญี่ปุ่นได้ย้ำถึงความสำคัญ ในการสนับสนุนให้บริษัทญี่ปุ่นย้ายการผลิตกลับประเทศและกระตุ้นศักยภาพด้านอุปทาน นอกจากนี้ยังได้กล่าวอีกว่า ต้องพยายามขยายการส่งออกผลิตผลทางการเกษตรและประมง รวมถึงฟื้นฟูการท่องเที่ยวเข้า

ผู้นำญี่ปุ่นกล่าวเสริมว่า การขึ้นค่าจ้างอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับภาวะเงินเฟ้อเป็นสิ่งสำคัญ รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อเพิ่มรายได้ด้วยการลงทุนในทรัพยากรบุคคล และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานในอุตสาหกรรมที่เติบโต

[ที่มา: NHK, 15/9/2022](#)

แรงงานต่างชาติในไต้หวันไม่ยอมให้มีสงคราม เพราะจะทำให้เสียโอกาสการทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว

หลังการเยือนได้หวั่นของนางแนนซี เพโลซี (Nancy Pelosi) ประธานสภาผู้แทนราษฎร สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 2 ส.ค. 2022 เป็นต้นมา วงการต่าง ๆ โดยเฉพาะจากโลกภายนอก ต่างวิเคราะห์และห้วงใยสถานการณ์ความตึงเครียดในช่องแคบไต้หวัน แต่มีความเห็นของคนกลุ่มหนึ่งที่ถูกละเลย พวกเขาคือ แรงงานต่างชาติจากประเทศอาเซียนที่เดินทางมาทำงานหาเลี้ยงชีพและช่วยขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจไต้หวันเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

Nikkei Asian Review นิตยสารทางเศรษฐกิจรายสัปดาห์ของญี่ปุ่นรายงานว่า จากข้อมูลของกระทรวงแรงงาน ณ สิ้นเดือน ก.ค. 2022 ในไต้หวันมีแรงงานต่างชาติทำงานอยู่จำนวน 695,133 คน พวกเขาเหล่านี้มาจาก 4 ประเทศผู้ส่งออกแรงงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์และไทย แรงงานต่างชาติเหล่านี้สะท้อนความในใจ ขณะให้สัมภาษณ์นักข่าวของนิตยสารฉบับนี้ว่า หากสถานการณ์เลวร้าย พวกตนอาจ

หมดโอกาสทำงาน อยากอยู่ทำงานในไต้หวันเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัวต่อไป

ที่มา: [Radio Taiwan International](https://radio.taiwaninternational.com/16/9/2022)
16/9/2022

ผลสำรวจเผย ชาวอเมริกันทำงานออนไลน์จากบ้านมากขึ้นช่วงโควิด-19 ระบาด

ในช่วงสองปีแรกของการระบาดของโควิด-19 จำนวนผู้ที่ทำงานจากบ้านในสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นสามเท่า ราคาบ้านพุ่งสูงขึ้น และชาวอเมริกันต้องควักเงินจ่ายค่าเช่าบ้านมากกว่าหนึ่งในสามของรายได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน ตามผลสำรวจโดยสำนักงานสำมะโนประชากรของสหรัฐฯ ตามรายงานของ AP

การสำรวจนี้เป็นรายงานข้อมูลเชิงเจาะลึกเกี่ยวกับการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคโรคระบาด โดยผลสำรวจดังกล่าวประมาณการว่าเมื่อปี 2021 ผู้ที่ใช้ชีวิตคู่โดยยังไม่แต่งงานกันเพิ่มสูงขึ้น ผู้คนพึ่งพาอินเทอร์เน็ตมากขึ้น และผู้ที่ระบุว่าตนมีความหลากหลายทางเชื้อชาติมีจำนวนเพิ่ม

สูงขึ้น ในขณะที่เดียวกัน มีผู้ย้ายที่อยู่ร้อยละน้อยลง มีเด็ก ๆ ลงทะเบียนก่อนวัยเรียนน้อยลง และมีผู้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะน้อยลง ครึ่งหนึ่ง

ทั้งนี้ ผลสำรวจดังกล่าวสะท้อนถึง สถานการณ์ในสหรัฐฯ ยุคโควิด-19 ที่เชื่อถือได้มากที่สุด เนื่องจากผลสำรวจเมื่อปี 2020 ถูกมองว่าไม่สามารถนำมาใช้ได้ เพราะมีปัญหาในการตอบแบบสอบถามในช่วงเดือนแรก ๆ ของการระบาด ทำให้ข้อมูลในสหรัฐฯ ว่ากันว่าหนึ่งปี โดยยอดตอบแบบสอบถามในปี 2021 สูงกว่าในปี 2020 มาก

ผลสำรวจดังกล่าวมักสำรวจประชากรจาก 3.5 ล้านครัวเรือน เพื่อรวบรวมการประมาณการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเวลาที่ใช้เดินทาง การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ชีวิตครอบครัว รายได้ ระดับการศึกษา ความพิการ การรับราชการทหาร และการจ้างงาน โดยข้อมูลนี้จะช่วยกำหนดการใช้จ่ายภาครัฐมูลค่าหลายแสนล้านดอลลาร์แก่ภาคส่วนต่าง ๆ

ผลสำรวจระบุว่า มีครอบครัวที่แต่งงานในสัดส่วน 47% ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งเป็นตัวเลขคงที่ต่อเนื่องสองปี ขณะที่มีความครอบครัวที่อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่งงานกัน ในปี 2021 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 7.2% จากราว 6.6% ในปี 2019 และจำนวนสมาชิกในครอบครัวลดลงจาก 2.6 คนต่อครัวเรือน เหลือ 2.5 คน ต่อครัวเรือน ซึ่งขัดกับความเชื่อทั่วไปที่ว่า สมาชิกครอบครัวจะย้ายมาอยู่ด้วยกันมากขึ้นในช่วงโควิด-19 ระบาด นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามกว่า 87% ในปี 2021 ยังอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันจากเมื่อปีที่แล้ว เทียบกับผู้ตอบแบบสอบถาม 86% เมื่อปี 2019 ผู้คนยังพึ่งพาการทำงานที่บ้านและการเรียนทางไกลมากขึ้น โดยมีครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์มากขึ้น จาก 92.9% ในปี 2019 เป็น 95% ในปี 2021 นอกจากนี้ ครัวเรือนที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตยังเพิ่มขึ้นจาก 86% เป็น 90% ผู้ที่ระบุว่าตนมีความหลากหลายทางเชื้อชาติยังเพิ่มขึ้น จาก 3.4% ในปี 2019 เป็น 12.6% ในปี 2021 และมีผู้ระบุว่าตนเป็นคนผิวขาวอย่างเดียวลดลง จาก 72% เหลือ

61.2% ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญระบุว่า ในช่วงปี 2019-2021 เกิดกระแสเรียกร้องความเท่าเทียมทางเชื้อชาติจากการสังหารจอร์จ ฟลอยด์ ชายผิวดำโดยตำรวจผิวขาว และการโจมตีชาวเอเชียอเมริกันในช่วงโควิดระบาดหนัก ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ที่อาจเคยระบุว่าตนมีเชื้อชาติเดียว ต้องการการยอมรับอัตลักษณ์ความหลากหลายทางเชื้อชาติของตนมากขึ้น

นอกจากนี้ ผลการสำรวจยังระบุว่า ผู้ที่ทำงานในภาคศิลปะ การบันเทิง และโรงแรม ลดลงจาก 9.7% เหลือ 8.2% เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการปิดสถานบันเทิงและร้านอาหารในช่วงการระบาดของโควิด ขณะที่จำนวนผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยังมีจำนวนเท่าเดิม และมีผู้ที่เป็นนายจ้างตัวเองเพิ่มขึ้นเป็น 6.1% จากเดิม 5.8%

ความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มในช่วงสองปีที่ผ่านมา โดยจำนวนบ้านที่ไม่มีผู้อาศัยลดลงจาก 12.1% เหลือ 10.3% ขณะที่ราคาบ้านเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 240,500 ดอลลาร์ เป็น

281,400 ดอลลาร์ ขณะที่สัดส่วนของผู้ที่จ่ายค่าเช่าบ้านมากกว่า 30% ของรายได้เพิ่มขึ้นจาก 48.5% เป็น 51% โดยปกติแล้วผู้ที่จ่ายค่าเช่าบ้านเกินสัดส่วนดังกล่าว จะเข้าข่ายเป็นผู้ที่มีภาระค่าเช่าบ้าน

นอกจากนี้ ผู้คนยังใช้เวลาเดินทางไปที่ทำงานลดลงจาก 27.6 นาที เหลือ 25.6 นาที ขณะที่ผู้มีผู้ทำงานจากบ้านเพิ่มขึ้นจาก 5.7% ในปี 2019 เป็นเกือบ 18% ในปี 2021 โดยผู้ที่ทำงานในกรุงวอชิงตันเกือบครึ่งหนึ่งทำงานจากบ้าน ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงที่สุดในสหรัฐฯ ขณะที่รัฐมิสซิสซิปปีมียอดผู้ทำงานจากบ้านต่ำที่สุดที่ 6.3% และในช่วงสองปีที่ผ่านมา ยังมีผู้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะเพื่อไปทำงานลดลงจาก 5% เหลือ 2.5% เนื่องจากผู้คนกลัวติดไวรัสจากรถเมล์และรถไฟใต้ดิน

[ที่มา: VOA, 19/9/2022](https://www.voanews.com/news/2022-09-19)

**มาเลเซียช่วยเหลือแก๊งล่อลวง
คนทำงานออนไลน์ผิดกฎหมายใน
กัมพูชา**

กระทรวงต่างประเทศมาเลเซียแจ้งว่า สามารถช่วยเหลือชาวมาเลเซีย 15 คน ที่ตกเป็นเหยื่อของแก๊งล่อลวงคนทำงานออนไลน์ผิดกฎหมายในกัมพูชาและได้นำตัวกลับประเทศแล้ว

ปฏิบัติการช่วยเหลือเหยื่อชาวมาเลเซียมีขึ้นในช่วงที่ทางการกัมพูชาออกตรวจค้นสถานที่ที่ก่ออาชญากรรมไซเบอร์ทั่วประเทศที่ต้องสงสัยว่าล่อลวงคนเข้ากัมพูชามาทำงานด้านการพนันผิดกฎหมายและหลอกลวงทางโทรศัพท์

กระทรวงต่างประเทศมาเลเซียระบุว่าได้รับรายงาน 301 ครั้งเรื่องมีคนถูกล่อลวงให้ทำงานกับแก๊งหลอกลวงออนไลน์ในกัมพูชา ลาว เวียดนาม และไทย ขณะนี้มีผู้ได้รับการช่วยเหลือแล้ว 168 คน มีผู้อยู่ในศูนย์กักตัวคนเข้าเมือง 34 คน และมีผู้ที่ยังอยู่ระหว่างการค้นหาอยู่ 99 คน

[ที่มา: Malay Mail, 22/9/2022](#)

เรื่องจากปก

'อุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์' จะ
ขจัดความเชื่อมโยงการใช้ 'แรงงาน
บังคับ' ได้หรือไม่?

พลังงานทางเลือกแม้จะเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ก็มีข้อกังวลเกี่ยวกับการ
ใช้แรงงานบังคับในอุตสาหกรรมนี้ | ที่มาภาพประกอบ: [Nuno Marques](#)
([Unsplash License](#))

"พลังงานหมุนเวียนเป็นพลังงานแห่งเสรีภาพ" คริสเตียน ลินด์เนอร์ รัฐมนตรีคลังของเยอรมนีกล่าวไว้ไม่นานหลังจากรัสเซียบุกยูเครนในเดือน ก.พ. 2565 มีคำเปรียบเปรยว่าเมื่อดวงอาทิตย์ส่องแสงค่าใช้จ่ายด้านพลังงานก็ลดลง และในขณะที่รัสเซียจำกัดการส่งออกก๊าซไปยังยุโรป พลังงานแสงอาทิตย์ก็ดูเหมือนเป็นทางเลือกที่แข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม ข้อกล่าวหาเรื่องแรงงานทาสในอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับต้นทุนที่แท้จริงของ "เสรีภาพ" และการห้ามนำเข้าสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานบังคับ อาจทำให้การเปลี่ยนผ่านไปสูพลังงานสะอาดช้าลง

ในปี 2564 ประมาณการกันว่า 'โพลีซิลิคอน' (Polysilicon) วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 'แผงโซลาร์เซลล์' (Photovoltaic - PV) ร้อยละ 45 มาจากซินเจียง ประเทศจีน ซึ่งถูกจับจ้องว่ามีการละเมิดสิทธิชาวอุยกูร์และชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ซึ่งทั้งสหรัฐฯ ยุโรป และนานาชาติกำลังกดดันประเด็นนี้อย่างหนัก โดยเมื่อช่วงเดือน มิ.ย. 2565 พระราชบัญญัติป้องกันแรงงานที่ถูกบังคับชาวอุยกูร์ (UFLPA) มีผลบังคับใช้ในสหรัฐฯ โดยแถลงการณ์จากฝ่ายนิติบัญญัติของสหรัฐฯ ระบุว่ากฎหมายดังกล่าวส่งสารที่ชัดเจนว่าสหรัฐฯ จะไม่สนับสนุนการใช้แรงงานทาสของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและอาชญากรรมร้ายแรงต่อมนุษยชาติ

กฎหมายในสหรัฐฯ และมาตรการในยุโรป

การบังคับใช้กฎหมาย UFLPA เป็นความพยายามล่าสุดของสหรัฐฯ เพื่อกดดันจีนให้จัดการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานบังคับในเขตมณฑลซินเจียงทางตอนเหนือของจีน โดยกลุ่มพิทักษ์สิทธิมนุษยชนเชื่อว่า มีการกักขังหน่วงเหนี่ยวแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์อุยกูร์ภายในแคมป์คนงานและบังคับให้ทำงานในอุตสาหกรรมการผลิต ดังนั้นภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าวจึงถือว่าสินค้าที่ส่งออกจากซินเจียงทั้งหมดมาจากการผลิตโดยแรงงานบังคับและไม่อนุญาตให้นำเข้ายกเว้นกรณีและผู้ส่งออกจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า

สินค้าดังกล่าวไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานบังคับ นอกเหนือจากสินค้าในกลุ่มพลังงาน แสงอาทิตย์แล้วยังมีสินค้าอีกหลายรายการที่เข้าข่ายห้ามนำเข้าภายใต้กฎหมายดังกล่าวด้วย เช่น ผ้า และมะเขือเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจีนได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว

ในเดือน ก.ค. 2565 รัฐสภายุโรปมีมติที่สอดคล้องกับ UFLPA แต่รวมถึงสินค้าที่ผลิตจากแรงงานบังคับทุกที่ในโลกนอกจากนี้เมื่อเดือน ส.ค. 2565 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบังคับใช้แรงงานบังคับของสหประชาชาติ (UN) ชี้ว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะสรุปว่ามีการบังคับใช้แรงงานในกลุ่มชาวอุยกูร์และชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในภาคการเกษตรและภาคการผลิต ที่เขตปกครองตนเองของชาวอุยกูร์ มณฑลซินเจียง ประเทศจีน ในรายงานของเขา ยังระบุว่าในภูมิภาคซินเจียงโครงการบรรเทาความยากจนที่มีศูนย์กลางที่ครอบครัวทักชะอาชีฟ แต่มีการโยกย้ายแรงงานส่วนเกินไปทำงานอื่นๆ แม้จะได้รับค่าจ้างแต่มีหลักฐานว่าการทำงานหลายๆ อย่างนั้นเป็นการทำงานโดยไม่สมัครใจ

แอนนา คาว์ซึนี่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยอรมันกล่าวว่า "เราไม่ควรต้องบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์แต่กลับมีการใช้แรงงานทาส" เธอเชื่อว่ายุโรปสามารถและควรบรรลุเป้าหมายด้านสภาพอากาศโดยไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ส่วนจิม วอร์มิงตัน นักวิจัยอาวุโสของ Human Rights Watch เห็นด้วยว่าไม่ควรมีบริษัทใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงคุ้มครองแรงงานอาจทำให้การเปลี่ยนผ่านจากเชื้อเพลิงฟอสซิลไปสู่แหล่งพลังงานที่สะอาดกว่าช้าลง ในประเทศเยอรมนี สมาคมนักนวัตกรรมตลาดพลังงาน (BNE) ได้เตือนว่าการหยุดการนำเข้าแผงโซลาร์เซลล์จากประเทศจีนจะ "ทำให้เกิดความผิดพลาด" ในเยอรมนีและยุโรป "สหภาพยุโรปไม่สามารถผลิตแผงโซลาร์เซลล์

ได้เพียงพอ และต้องพึ่งพาการนำเข้าเกือบทั้งหมดเพื่อสนับสนุนเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศที่ทะเยอทะยาน" SolarPower Europe องค์การอุตสาหกรรมในบรัสเซลส์กล่าว ส่วนที่สหรัฐฯ ภายใต้กฎหมาย UFLPA กำหนดให้ผู้ประกอบการแสดงเอกสารหลักฐานรับรองว่าสินค้านำเข้าดังกล่าวไม่ได้ผลิตหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานบังคับ ทำให้มีสินค้าแผงโซลาร์เซลล์ส่งนำเข้าจากจีนจำนวนมากที่ไม่สามารถแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องของแก่เจ้าหน้าที่ได้ถูกปฏิเสธการนำเข้าหรือถูกกักสินค้าเพื่อตรวจสอบที่ท่าเรือเพิ่มมากขึ้น

จะกดดันเบอร์ 1 ของโลก ได้มากน้อยแค่ไหน?

จีนถือเป็นผู้นำในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ของโลก ปี 2564 ยุโรปพึ่งพาจีนมากกว่าร้อยละ 80 ของการนำเข้าโพลีซิลิคอน โยฮันเนส เบิร์นรอยเตอร์ ผู้ก่อตั้งองค์กรวิจัยพลังงานแสงอาทิตย์ (SRI) กล่าวว่าหากไม่มีการห้ามนำเข้าจากประเด็นแรงงานบังคับ ตัวเลขนี้จะเข้าใกล้ ร้อยละ 90 ภายในปี 2567, มีการประมาณการว่าจีนผลิตแท่งพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar ingots) มากกว่าร้อยละ 95 ของโลก ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตแผงโซลาร์เซลล์ นอกจากนี้จีนยังผลิตแผ่นเวเฟอร์พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Wafer) ประมาณร้อยละ 99 ของโลก

อาจจะกล่าวได้ว่า 'จีนเจียง' ถือเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์นี้ หมายความว่าชิ้นส่วนอุปกรณ์แผงโซลาร์เซลล์ส่วนใหญ่ในโลกน่าจะถูกผลิตขึ้นที่นี่ และอย่างน้อยบางส่วนก็อาจมีการใช้แรงงานบังคับชาวอุยกูร์ด้วย

Rights Lab ของมหาวิทยาลัยนอตติงแฮมวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานใน 30 ประเทศ ที่ผลิตพลังงานจากแสงอาทิตย์มากที่สุด Rights Lab ประเมินว่าความเสี่ยงการใช้ชิ้นส่วนและ

อุปกรณ์พลังงานแสงอาทิตย์ที่ผลิตโดยแรงงานบังคับจากจีนของแต่ละประเทศให้อยู่ระหว่าง ร้อยละ 27-94

โดย Rights Lab ประเมินว่าอินเดียซึ่งอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศกำลังเฟื่องฟู มีความเสี่ยงการใช้ชิ้นส่วนและอุปกรณ์พลังงานแสงอาทิตย์ที่ผลิตโดยแรงงานบังคับจากจีนน้อยที่สุดที่ ร้อยละ 27.1 เท่านั้น สหรัฐฯ เองก็ไม่ได้มีความเสี่ยงมากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่ ร้อยละ 43

ส่วนเยอรมนีมีความเสี่ยงถึง ร้อยละ 55.7, ฝรั่งเศส ร้อยละ 60.6, แคนาดา ร้อยละ 66.9, เนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 68.6, ไทย ร้อยละ 68.7%, ใต้หวัน ร้อยละ 77.2, อิสราเอล ร้อยละ 79, สเปน ร้อยละ 83.9, ญี่ปุ่น ร้อยละ 85.1, สหราชอาณาจักร ร้อยละ 85.9, เวียดนาม ร้อยละ 86.3, เกาหลีใต้ ร้อยละ 89.1, อิตาลี ร้อยละ 92.2 และออสเตรเลีย เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงการใช้ชิ้นส่วนและอุปกรณ์พลังงานแสงอาทิตย์ที่ผลิตโดยแรงงานบังคับจากจีนมากที่สุดที่ ร้อยละ 94.1

การลดสัดส่วนการครองตลาดชิ้นส่วนอุปกรณ์พลังงานแสงอาทิตย์ของจีนเป็นเรื่องยาก หน่วยงานเอกชนอย่าง Solar Energy UK และ SolarPower Europe ระบุว่าพวกเขาได้ทำงานเพื่อจัดตั้งโครงการตรวจสอบห่วงโซ่อุปทานสำหรับอุตสาหกรรมนี้มาตั้งแต่ปี 2564 เพื่อให้แน่ใจว่า "ไม่มีแผงโซลาร์เซลล์ที่ทำจากส่วนประกอบใด ๆ ที่เกิดจากแรงงานบังคับสามารถเข้าสู่อุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ของยุโรปได้" โฆษกของ Solar Energy UK กล่าวว่าอาจต้องใช้เวลา 2-3 ปีในการบรรลุวัตถุประสงค์นี้

เจมส์ คอคเคนส์ จาก Rights Lab ระบุว่าแม้จะมีมาตรการใหม่ที่ใช้โดยสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป แต่ก็ยังเป็นปัญหาสำหรับเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่จะตัดสินใจว่าชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่นำเข้ามา นั้นมีการใช้แรงงานบังคับหรือไม่ เนื่องจากผู้ผลิตมักใช้พลีซีลิกอนจากซัพ

พลายเออร์หลายราย ในทำนองเดียวกัน บริษัทจีนอาจสร้างสายการผลิตที่ "ปราศจากแรงงานบังคับ" สำหรับตลาดตะวันตก ในขณะที่ยังคงขายผลิตภัณฑ์ที่ใช้แรงงานบังคับในที่อื่นๆ ต่อไป

แม้จะไม่ทั่วถึง แต่ต้องเริ่มต้นที่ไหนสักแห่ง

เดวิด บอล จาก Uyghur Solidarity Campaign เชื่อว่าจีนสามารถปรับการผลิตของตน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์จากแรงงานบังคับถูกนำมาใช้มากขึ้นในตลาดภายในประเทศ แต่จะใช้แรงงานปกติในการผลิตสำหรับห่วงโซ่อุปทานเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอเมริกาเหนือและยุโรป

แม้จะมีข้อกังวลดังกล่าว แต่บอลก็ยังเชื่อมั่นว่ามาตรการใหม่นี้ [กฎหมาย UFLPA ของสหรัฐฯ และมาตรการของ EU] จะกระตุ้นให้บริษัทต่างๆ ตามคำถามยากๆ เกี่ยวกับซัพพลายเออร์ในจีน "มันจะช่วยยกระดับรายละเอียดของปัญหาและทำให้รัฐบาลจีนอับอาย บังคับให้ต้องอธิบายแนวทางปฏิบัติและปกป้องคนทำงานไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบมากเกินไป" เขากล่าว

ยิวเฮอร์ อิลแฮม ผู้ประสานงานโครงการแรงงานบังคับขององค์กร Worker Rights Consortium ก็แสดงการสนับสนุนด้วยเช่นกัน "ไม่มีข้อสงสัยเลยว่าคำสั่งห้ามเหล่านี้และความพยายามของพวกเขาในการยุติการสมรู้ร่วมคิด กำลังส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างลึกซึ้ง ซึ่งกำลังกดดันรัฐบาลจีนให้ยุติการใช้แรงงานบังคับที่รัฐให้การสนับสนุน" เธอกล่าว

การสนับสนุนการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์จากแรงงานบังคับเติบโตอย่างช้าๆ ทั่วโลก มีการหารือเกี่ยวกับกฎหมายที่คล้ายกันในสหราชอาณาจักรและออสเตรเลีย 'ไฮดี ฮิวตาลา

รองประธานรัฐสภายุโรป เชื่อว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความสัมพันธ์ทางการค้าที่ใกล้ชิดกับจีนนั้น "อ่อนไหวมากขึ้น" ต่อประเด็นแรงงานบังคับ

"แม้จะไม่ทั่วถึง แต่เราต้องเริ่มต้นที่ไหนสักแห่ง" รองประธานรัฐสภายุโรปกล่าว

ที่มา

[Will the solar industry cut its ties to modern slavery? \(Afiq Fitri, New Statesman, 20 July 2022\)](#)

[‘Reasonable to conclude’ forced labour in China: UN expert \(Al Jazeera, 18 August 2022\)](#)

[ข่าวประจำสัปดาห์ \(8-12ส.ค.2565\) \(2\) กฎหมาย UFLPA ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์สหรัฐฯ \(กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 18 สิงหาคม 2565\)](#)

เผยแพร่ครั้งแรกในเว็บไซต์สำนักข่าวประชาไท

รายงานพิเศษ

เมื่อ 'อุตสาหกรรมแบตเตอรี่' เติบโตอย่างรวดเร็ว ต้องจับตาการละเมิดสิทธิแรงงานด้วย

เมื่ออุตสาหกรรมแบตเตอรี่เติบโตอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ที่มีความนิยมเพิ่มมากขึ้น องค์กรแรงงานจะต้องจับตาดูการละเมิดสิทธิแรงงานตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมนี้ด้วย | ที่มาภาพ: IndustriALL

ปัจจุบันห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่เติบโตอย่างรวดเร็ว โดยได้รับแรงหนุนจากความต้องการรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ที่เพิ่มขึ้น และด้วยการสร้างงานใหม่เฉพาะในยุโรปเพียงแห่งเดียว คาดว่าการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้าจะเพิ่มขึ้นจาก 500,000 ตำแหน่ง เป็น 850,000 ตำแหน่ง ภายในปี 2573 แม้ในอุตสาหกรรมยานยนต์มีสัดส่วนคนทำงานที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานที่ค่อนข้างสูง แต่เมื่อเทียบกับตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานนั้นกลับมีคนทำงานที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานน้อยลงลดหลั่นกันไป นอกจากนี้ยังพบการละเมิดสิทธิแรงงาน แรงงานบังคับ และการใช้แรงงานเด็กอีกด้วย

เกือบทุกภูมิภาคในโลกล้วนแต่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ มีสามเหลี่ยมลิเทียมในละตินอเมริกา การขุดส่วนใหญ่ทำในแอฟริกา ส่วนในเอเชียก็มีการลงทุนในโรงงานผลิตแบตเตอรี่ใหม่ๆ เกิดขึ้น และในอเมริกาเหนือและยุโรปก็เป็นตลาดหลักของรถยนต์ไฟฟ้า

ข้อกังวลในอดีต

ในอดีตก็มีข้อกังวลต่อประเด็นการละเมิดสิทธิแรงงานในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ โดยเฉพาะต้นทางอย่างเหมืองแร่ในทวีปแอฟริกา

ปี 2559 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล (Amnesty International) ร่วมกับองค์กรเฝ้าระวังด้านทรัพยากรของแอฟริกา (Afrewatch) ได้เผยแพร่รายงานสืบสวนที่ทำร่วมกัน ระบุว่าแร่โคบอลต์ ร้อยละ 20 ที่มีการส่งออกจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (DRC) เป็นอุตสาหกรรมการค้าแยกขนาดเล็กที่ไม่มีการตรวจสอบดูแลกระบวนการเลย ทั้งนี้โคบอลต์เป็นแร่ที่ใช้ในแบตเตอรี่ลิเทียมไอออน (Li-ion) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของอุปกรณ์ไอทีที่มีใช้กันอย่างแพร่หลายและการเติบโตของตลาดรถยนต์ไฟฟ้า

รายงานสืบสวนครั้งนั้นประเมินว่าผู้ที่ทำงานในกระบวนการคัดแยกขนาดเล็กดังกล่าวมีอยู่ราว 110,000 ถึง 150,000 คน ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ในจำนวนนี้องค์กรพิทักษ์เด็กยูนิเซฟระบุว่ามียุติมาเด็กอยู่ด้วยเกือบ 40,000 คน ซึ่งคนงานเหล่านี้จะทำการคัดแยกด้วยเครื่องมือง่ายๆ และนำไปขายในท้องตลาดซึ่งแอมเนสตี้ระบุว่าตลาดเหล่านี้จะนำไปขายต่อให้กับบริษัทเทคโนโลยีอย่างต่าง ๆ เช่น LG, Lenovo, HUAWEI, Microsoft และ Apple เป็นต้น

รายงานสืบสวนครั้งนั้นทำการสำรวจด้วยวิธีการสัมภาษณ์ชาวคองโกทั้งเด็กและผู้ใหญ่รวม 90 คน ซึ่งพวกเขาเปิดเผยถึงสภาพการทำงานในเหมืองแร่ที่ไม่มีการสวมหน้ากากหรือถุงมืออีกทั้งยังต้องทำงาน 12 ชั่วโมงต่อวันไม่เว้นวันหยุด นอกจากนี้พวกเขายังได้รับเงินค่าจ้างต่อวันเพียง 1,000 ฟรังก์คองโก (ประมาณ 40 บาท) ต่อวันเท่านั้น เด็กที่ต้องทำงานอยู่ในเหมืองก็ไม่มีโอกาสได้ไปโรงเรียน มีรายงานว่าคนทำงานเหมืองเสียชีวิต 80 ราย ตั้งแต่ช่วงเดือน ก.ค. 2557 ถึง ธ.ค. 2558

นอกจากนี้ยังพบสภาพการจ้างงานที่โหดร้าย จากการสัมภาษณ์แรงงานเด็กอายุ 14 ปีที่บอกว่าเขาต้องทำงานอยู่ในเหมือง 24 ชั่วโมงจนกระทั่งสามารถออกมาจากเหมืองได้ในวันถัดมา ขณะที่แรงงานคนอื่นๆ เล่าว่าพวกเขาถูกทุบตีและบีบบังคับให้ทำงานโดยกลุ่มยามติดอาวุธ และถูกพ่อค้าซื้อแร่โกงราคาจากการที่พวกเขาได้รับซื้อแร่ต่อกระสอบโดยไม่ตรวจสอบน้ำหนักหรือคุณภาพของแร่แต่อย่างใด การใช้แรงงานเด็กในเหมืองแร่เหล่านี้เป็นการกดขี่แรงงานเด็กที่เลวร้ายที่สุดในสายตาของนานาชาติ เป็นการทำงานที่เสี่ยงอันตรายและก่อให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพของเด็กซึ่งรัฐบาลควรมีการสั่งห้ามและทำให้การใช้แรงงานเหล่านี้หมดไป ในขณะที่นั้นรัฐบาลคองโกก็จัดให้มีการตรวจสอบสภาพการทำงานของเหมืองแร่เหล่านี้บ่อยมาก

รายงานสืบสวนครั้งนั้นยังระบุถึงบริษัทที่รับซื้อแร่โคบอลต์จากแหล่งของคองโกคือ บริษัทเจ้อเจียงหัวโหย่ว (Zhejiang Huayou Cobalt Company Ltd) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐบาลจีน บริษัทนี้รับซื้อจากพ่อค้าคนกลางในคองโกแล้วนำแร่มาผ่านกระบวนการแปรรูปแล้วขายต่อให้กับผู้ผลิตแบตเตอรี่จากนั้นถึงส่งต่อผลิตภัณฑ์ให้กับบริษัทเทคโนโลยีแบรนด์ที่ใหญ่ๆ ประกอบขึ้นส่วนต่อไป

องค์กรแรงงานที่ต้องจับตาการละเมิดสิทธิแรงงานในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ทั้งระบบ

ต่อมาในปี 2563 สมาพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมโลก (IndustriALL) ได้เผยแพร่รายงานระบุว่าอัตราการเติบโตของความต้อการใช้แบตเตอรี่และปริมาณการผลิตที่คาดว่าจะสูงขึ้นในทศวรรษหน้า โดยคาดว่าจะการเติบโตระหว่าง ร้อยละ 15-20 จนถึงปี 2573 แต่การเติบโตนี้จะมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดตลอดห่วงโซ่อุปทาน

รายงานของ IndustriALL การผลิตแบตเตอรี่จะเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางอุตสาหกรรมที่เติบโตเร็วที่สุด แต่การแข่งขันเพื่อให้ได้วัตถุดิบหลักอย่าง โคบอลต์ ลิเทียม ทองแดง และนิกเกิล นำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรวมและสิทธิแรงงาน สร้างผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้แรงงานเด็ก การทำลายสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชนพื้นเมือง การทำลายระบบนิเวศ หรือทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ เป็นต้น

มีบริษัทเอเชียตะวันออกเพียงไม่กี่แห่งจากจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ที่เป็นผู้ผลิตแบตเตอรี่ส่งไปจำหน่ายทั่วโลก และวัตถุดิบส่วนใหญ่ถูกแปรรูปในโรงงานของจีน โรงงานแปรรูปวัตถุดิบส่วนใหญ่ถูกครอบงำโดยบริษัทจีน ซึ่งหมายความว่าขาดความโปร่งใสอันถือเป็นความท้าทายที่สำคัญของอุตสาหกรรม

รายงานของ IndustriALL ยังชี้ว่าเนื่องจากห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่มีขนาดใหญ่ขึ้น ทั้งในแง่ของตัวแสดงและปริมาณ ความซับซ้อนมากขึ้น ความต้องการแร่ธาตุเพื่อขับเคลื่อนเทคโนโลยีพลังงานแบตเตอรี่ก็จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีกระบวนการตรวจสอบสถานะธุรกิจเพื่อรักษาสิทธิของพนักงานและจัดระเบียบคนทำงานในห่วงโซ่อุปทานนี้ทั้งระบบ

ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ เริ่มที่การขุดหาวัตถุดิบที่จำเป็น โดยเฉพาะ โคบอลต์ ลิเทียม นิกเกิล และทองแดง ก็มีประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของสภาพแรงงาน การใช้แรงงานเด็ก สิ่งแวดล้อม สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ฯลฯ

ต่อมาในภาคการผลิต รายงานของ IndustriALL ชี้ว่าผู้เล่นหลัก 3 รายในภาคเคมีและอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในจีน, ญี่ปุ่น และเกาหลี โดยบริษัทเพียง 3 แห่งครองตลาดการผลิตเซลล์แบตเตอรี่เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีผู้เล่นหน้าใหม่ๆ ที่พยายามเข้าสู่ตลาดด้วยเช่นกัน

ส่วนในภาคยานยนต์ ด้วยกรกดดันและพยายามตรวจสอบการจัดซื้ออุปกรณ์อย่างเข้มข้นโดยองค์กรพัฒนาเอกชน ทำให้ผู้ผลิตรถยนต์ส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อเซลล์แบตเตอรี่มาประกอบชุดแบตเตอรี่ด้วยตนเอง

ในการเสวนาออนไลน์ที่จัดขึ้นโดย IndustriALL เมื่อช่วงเดือน มิ.ย. 2565 ท่ามกลางความท้าทายของสภาพแรงงาน โจโจ เนม ซิงห์ จาก International Institute of Social Studies กล่าวว่า การมุ่งเน้นที่นโยบายการทำเหมืองเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเข้าถึงวัตถุดิบในการผลิตแบตเตอรี่นี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตประเทศซีกโลกใต้

ด้านอเล็กซ์ อิวาโนว ผู้ผู้อำนวยการฝ่ายอิเล็กทรอนิกส์ของ IndustriALL ที่ว่าจีนเป็นผู้ผลิตแบตเตอรี่รายใหญ่ที่สุดของโลก แม้ว่าอาจมีสภาพแรงงานอยู่ แต่ก็ไม่ได้มีบทบาทในการเจรจาต่อรองที่เป็นประโยชน์ต่อคนทำงานมากนัก นอกจากนี้กระบวนการ "Foxconnization" ของอุตสาหกรรมการผลิตในจีน ได้ทำคำทำงานมีสภาพความเป็นอยู่และการทำงานที่เลวร้าย รวมทั้งการย้ายถิ่นภายในประเทศจีนของคนทำงานจากเขตชนบทสู่เขตอุตสาหกรรม

ส่วนเคน มัตสึซากิ ผู้ช่วยเลขาธิการ IndustriALL กล่าวว่าองค์กรแรงงานต้องเพิ่มการทำงานตลอดห่วงโซ่อุปทานแบตเตอรี่ ซึ่งเริ่มต้นในเมือง ซูโจวโรงงานสกัดแร่ ผ่านอุตสาหกรรมเคมี บรรจุภัณฑ์แบตเตอรี่ ไปจนถึงผู้ใช้ปลายทาง องค์กรแรงงานจำเป็นต้องเร่งการผลักดันเพื่อจัดระเบียบให้สอดคล้องกับการขยายตัว

"เราจำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบสถานะและให้ความสำคัญกับคนทำงานหญิงและประเด็นเรื่องเพศที่เพิ่มขึ้น รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศด้วย" มัตสึซากิ กล่าว

อิงกา ปีเตอร์สัน จาก Global Battery Alliance (GBA) ซึ่งเป็นเครือข่ายของภาครัฐและเอกชนระดับโลกที่ระดมกำลังเพื่อให้แน่ใจว่าการผลิตแบตเตอรี่ไม่เพียงแต่สนับสนุนพลังงานสีเขียวเท่านั้น แต่ยังต้องปกป้องสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมความยั่งยืนด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม องค์กรอยู่เบื้องหลังมาตรฐาน 'Battery Passport Action Partnership' ซึ่งหากทำได้จริง อาจจะเป็นวิธีที่สร้างเกณฑ์มาตรฐานระดับโลกสำหรับตลาดแบตเตอรี่ที่ยั่งยืนและโปร่งใส

อเลจานโดร กอนซาเลส จาก Center for Research on Multinational Corporations (SOMO) ได้พูดคุยเกี่ยวกับข้อเสนอด้านกฎระเบียบแบตเตอรี่ของสหภาพยุโรป (EU) ที่

มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความยั่งยืน การติดฉลากและข้อมูลเกี่ยวกับแบตเตอรี่ ตลอดจน การเก็บรวบรวมแบตเตอรี่ที่ใช้แล้ว การบำบัด และการรีไซเคิล โดยข้อบังคับที่เสนอนี้ กำหนดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบสถานะของห่วงโซ่อุปทานซึ่งครอบคลุมสิทธิ มนุษยชนและแรงงาน ตลอดจนด้านสุขภาพและความปลอดภัย

ด้านอาร์เมลี เซปี ผู้อำนวยการฝ่ายสตรีของ IndustriALL ชี้ว่าการสร้างขีด ความสามารถในการบูรณาการมุมมองทางเพศเป็นสิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับการพัฒนา ความเท่าเทียมทางเพศในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ นั้นหมายถึงสิทธิ การปฏิบัติและโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับผู้หญิงและผู้ชาย

"ความท้าทายหลักประการหนึ่งของเราคือการเปลี่ยนจากหลักการไปสู่การปฏิบัติ" เซปี กล่าว

นอกจากนี้ เกลน เอ็มพูฟาเน ผู้อำนวยการฝ่ายแรงงานชุดเจาะและจอร์จ เลอูแตร์ ผู้อำนวยการฝ่ายยานยนต์ของ IndustriALL เห็นพ้องร่วมกันว่าการตรวจสอบวิเคราะห์ สถานะที่แท้จริง ต้องฟังเสียงของคนทำงานในการเจรจาทางสังคมเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วมกัน เพื่อสุขภาพ ความปลอดภัย และการ ทำงานที่ดี

การเสวนาออนไลน์ได้ข้อสรุปว่าในอนาคต IndustriALL จะสร้างขีดความสามารถของ สหภาพแรงงานในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ผ่าน:

- การพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบสถานะที่มีประสิทธิภาพเพื่อจัดระเบียบคนงาน
- การสร้างแพลตฟอร์มร่วมกับบริษัทข้ามชาติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ
- พัฒนาการสื่อสารกับบริษัทและคนทำงานในประเทศจีน

- สร้างความมั่นใจว่าประเด็นความเท่าเทียมทางเพศจะถูกรวมเข้ากับกิจกรรมของสหภาพแรงงาน
- เน้นนโยบายอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม (Just Transition)

ที่มา

[REPORT: Due diligence across the battery supply chain \(IndustriALL, 21 December 2020\)](#)

[Making workers heard along the battery supply chain \(IndustriALL, 30 June 2022\)](#)

เผยแพร่ครั้งแรกในเว็บไซต์สำนักข่าวประชาไท

ทุกขคนทำงาน

ILO ประเมิน 50 ล้านคนทั่วโลกตกอยู่ในสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่

จากการประเมินสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่ทั่วโลกล่าสุดพบว่าในปี 2564 มีคนจำนวน 50 ล้านคน กำลังอยู่ในสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่ ในจำนวนนี้ 28 ล้านคน ตกเป็นแรงงานบังคับ และ 22 ล้านคน ถูกบังคับสมรส | ที่มาภาพ: [Trafficking in Persons Office USA \(อ้างอิง ILO\)](#)

เว็บไซต์ ILO รายงานว่าจากการประเมินสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่ทั่วโลก โดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) มูลนิธิร็อกเวลล์ฟรี และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน ล่าสุดพบว่าในปี 2564 มีคนจำนวน 50 ล้านคน

กำลังอยู่ในสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่ ในจำนวนนี้ 28 ล้านคน ตกเป็น
แรงงานบังคับและ 22 ล้านคน ถูกบังคับสมรส

จำนวนผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่เพิ่มสูงขึ้นมากในช่วง 5 ปีที่
ผ่านมา ในปี 2564 มีผู้ที่ตกเป็นแรงงานทาสยุคใหม่เพิ่มขึ้น 10 ล้านคนเมื่อเทียบกับ
การประเมินสถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่ทั่วโลกในปี 2559 โดยสตรีและเด็ก
ยังคงเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางมากกว่ากลุ่มอื่น

แรงงานทาสยุคใหม่เกิดขึ้นในเกือบทุกประเทศทั่วโลก และเกิดขึ้นโดยไม่แบ่งชาติ
พันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนา โดยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52) ของแรงงานบังคับ
ทั้งหมดและหนึ่งในสี่ของผู้ที่ถูกบังคับสมรสสามารถพบได้ในประเทศที่มีรายได้
ปานกลางระดับสูง และประเทศที่มีรายได้สูง

แรงงานบังคับ

กรณีของแรงงานบังคับส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86) พบในภาคเอกชน แรงงานบังคับใน
ภาคส่วนอื่นๆ ที่ไม่ใช่การแสวงประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 63
ของแรงงานบังคับทั้งหมด ในขณะที่การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์
ที่มีการบังคับคิดเป็น ร้อยละ 23 ของจำนวนแรงงานบังคับทั้งหมด เกือบ 4 ใน 5
ของผู้ที่ถูกบังคับเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์เป็นผู้หญิงหรือเด็กหญิง

แรงงานบังคับโดยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 14 ของจำนวนแรงงานบังคับทั้งหมด

เกือบ 1 ใน 8 ของแรงงานบังคับเป็นเด็ก (3.3 ล้านคน) โดยมากกว่าครึ่งของเด็กเหล่านี้ถูกหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์

การบังคับสมรส

ประมาณ 22 ล้านคนถูกบังคับสมรสในปี 2564 นี่ชี้ว่าผู้ถูกบังคับสมรสมีจำนวนเพิ่มขึ้น 6.6 ล้านคน นับตั้งแต่การประเมินทั่วโลกในปี 2559

หนึ่ง การบังคับสมรสที่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กที่มีอายุ 16 ปี หรือต่ำกว่า น่าจะมีจำนวนมากกว่าประมาณการปัจจุบันอยู่มาก เนื่องจากประมาณการเหล่านี้อยู่บนพื้นฐานของคำจำกัดความที่แคบและไม่ได้มีการรวมการแต่งงานก่อนวัยอันควรทุกรณีเอาไว้ด้วย ทั้งนี้ การสมรสในเด็กถือเป็นการบังคับ เนื่องจากเด็กไม่สามารถให้ความยินยอมตามกฎหมายในการสมรสได้

การบังคับสมรสเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับทัศนคติและการประพฤติปฏิบัติแบบชายเป็นใหญ่ที่มีมาช้านาน และยังมีลักษณะเฉพาะในเชิงบริบทค่อนข้างสูง การบังคับสมรสส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 85) เกิดจากแรงกดดันจากครอบครัว แม้ว่า 2 ใน 3 (ร้อยละ 65) ของผู้ที่ถูกบังคับสมรสจะพบในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก แต่เมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากร พบว่าการบังคับสมรสเกิดขึ้นสูงสุดในกลุ่มประเทศอาหรับ โดย 4.8 คน ในทุกๆ 1,000 คนในภูมิภาคนี้ถูกบังคับสมรส

แรงงานข้ามชาติมีความเปราะบางเป็นอย่างยิ่งต่อการถูกบังคับใช้แรงงาน

แรงงานข้ามชาติมีแนวโน้มที่จะถูกบังคับใช้แรงงานมากกว่าแรงงานผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่แรงงานข้ามชาติถึงสามเท่า ในขณะที่การย้ายถิ่นเพื่อการทำงาน โดยส่วนใหญ่มีผลเชิงบวกต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม แต่ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าแรงงานข้ามชาติมีความเปราะบางเป็นพิเศษต่อการตกเป็นแรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ไม่ว่าจะด้วยเหตุจากการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ หรือการย้ายถิ่นที่บริหารจัดการไม่ดี หรือแนวปฏิบัติในการจัดหางานไม่เป็นธรรมหรือไร้จริยธรรม

“เป็นเรื่องที่น่าตกใจที่สถานการณ์แรงงานทาสยุคใหม่ไม่ได้ขึ้นเลย ไม่มีเหตุผลใดที่จะสร้างความชอบธรรมให้กับการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ยังคงเกิดขึ้นนี้ได้” กาย ไรเดอร์ ผู้อำนวยการใหญ่ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ กล่าว “เราทราบว่าสิ่งที่ต้องทำคืออะไรและเราก็รู้ว่ามันสามารถทำได้ นโยบายและข้อบังคับระดับชาติที่มีประสิทธิภาพคือรากฐานสำคัญ กระนั้นรัฐบาลก็ไม่สามารถทำได้เพียงลำพังแต่ฝ่ายเดียว มาตรฐานสากลให้พื้นฐานที่ดีและจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย สหภาพ องค์การนายจ้าง ภาคประชาสังคม และคนธรรมดาทั่วไป ต่างมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง”

อันโตนิโอ วิตอร์ริโน ผู้อำนวยการใหญ่ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน กล่าวว่า รายงานฉบับนี้เน้นย้ำถึงความเร่งด่วนในการทำให้การโยกย้ายถิ่นฐานทั้งหมดมีความปลอดภัย เป็นระเบียบและปกติ การลดความเปราะบางของแรงงานข้ามชาติต่อการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์ขึ้นอยู่กับ เรื่องแรกและเรื่องสำคัญคือกรอบนโยบายและกฎหมายแห่งชาติที่เคารพ คุ่มครองและทำให้แรงงานข้ามชาติทุกคน รวมทั้งผู้ที่อาจตัดสินใจย้ายถิ่น ได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพในทุกขั้นตอนของกระบวนการย้ายถิ่น โดยมีต้องคำนึงถึง

สถานภาพการย้ายถิ่นของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ทั้งสังคมต้องทำงานร่วมกันเพื่อพลิก
แนวโน้มที่น่าตกใจนี้ให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น รวมถึงการนำข้อตกลงระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐาน (Global Compact on Migration) ไปปฏิบัติ”

เกรซ พอร์เรส ผู้อำนวยการ ผู้ก่อตั้งมูลนิธิวอร์ลด์ฟรี กล่าวว่า “แรงงานทาสยุคใหม่
เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ทว่า ในปี 2565 แรงงานทาสยุคใหม่ยังคง
ค้ำจุนเศรษฐกิจโลกของเราอยู่ มันคือปัญหาที่มนุษย์ก่อขึ้นซึ่งเชื่อมโยงกับทั้งความ
เป็นทาสในอดีตและความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างที่ยังคงมีอยู่ ช่วงเวลาที่วิกฤต
ต่างๆ ทวีความรุนแรงขึ้น เจตจำนงทางการเมืองที่แท้จริงคือเป็นกุญแจสำคัญใน
การยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหล่านี้”

การยุติแรงงานทาสยุคใหม่

รายงานฉบับนี้เสนอข้อเสนอแนะหลายประการ ซึ่งถ้านำมาดำเนินการด้วยกันอย่าง
รวดเร็ว จะทำให้มีความก้าวหน้าอย่างยิ่งต่อการยุติแรงงานทาสยุคใหม่
ข้อเสนอแนะครอบคลุมถึงการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายและการตรวจแรงงาน
การยุติการบังคับใช้แรงงานโดยรัฐ มาตรการที่เข้มงวดขึ้นกว่าเดิมในการต่อต้าน
การใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ในธุรกิจและห่วงโซ่อุปทาน การขยายการ
คุ้มครองทางสังคม และการเสริมสร้างประสิทธิภาพการคุ้มครองทางกฎหมาย
รวมถึงการเพิ่มอายุในการแต่งงานเป็น 18 ปี โดยไม่มีข้อยกเว้น มาตรการอื่นๆ ซึ่ง
รวมถึงการจัดการความเสี่ยงเรื่องการค้ามนุษย์และแรงงานบังคับสำหรับแรงงาน
ข้ามชาติที่ทวีความรุนแรงขึ้น การส่งเสริมการจัดหางานที่เป็นธรรมและมีจริยธรรม
และการสนับสนุนผู้หญิง เด็กหญิงและบุคคลที่มีความเปราะบางมากยิ่งขึ้น

แรงงานทาสยุคใหม่ ตามที่กำหนดไว้ในรายงานฉบับนี้ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ แรงงานบังคับและการบังคับสมรส ทั้งสองกรณีหมายถึงสถานการณ์ที่มีการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ไม่สามารถปฏิเสธ หรือไม่สามารถออกจากสถานการณ์นั้นได้ อันเนื่องจากการข่มขู่ ความรุนแรง การบังคับ การหลอกลวง การใช้อำนาจโดยมิชอบ แรงงานบังคับ ตามที่ได้กำหนดในอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยแรงงานบังคับ ฉบับที่ 29 ค.ศ.1930 อ้างถึง งานหรือบริการทุกชนิดที่เกณฑ์เอาจากบุคคลใดๆ โดยขู่เช็ดูว่าจะลงโทษ และซึ่งบุคคลดังกล่าวไม่ได้สมัครใจที่จะทำงานนั่นเอง 'ภาคเอกชน' หมายรวมถึงรูปแบบแรงงานบังคับทุกรูปแบบที่ไม่รวมแรงงานบังคับโดยรัฐ.

เผยแพร่ครั้งแรกในเว็บไซต์สำนักข่าวประชาไท

รายงานพิเศษ

ผลสำรวจพบแรงงานฝีมือจากต่างชาติต้อง เป็นหนี้เพื่อมาทำงานที่ญี่ปุ่น

การสำรวจล่าสุดโดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นเปิดเผยว่าผู้
ฝึกงานชาวต่างชาติมากกว่าครึ่งมีหนี้สินสะสมโดยเฉลี่ย 550,000 เยน (ประมาณ
144,500 บาท) ในประเทศของพวกเขาเอง เพื่อมาญี่ปุ่นและเข้าร่วมในโครงการ
ฝึกอบรมด้านเทคนิค

การสำรวจตั้งแต่เดือน ธ.ค. 2564 - เม.ย. 2565 โดยได้สอบถามผู้ฝึกงานชาวต่างชาติ
ประมาณ 2,200 คน จาก 6 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พม่า
และกัมพูชา พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าพวกเขาได้
จ่ายค่าใช้จ่ายบางรูปแบบให้กับองค์กรประสานงานในประเทศของตนก่อนเดินทางมา
เข้าโครงการฝึกอบรมด้านเทคนิคที่ประเทศญี่ปุ่น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งหมดประมาณ
521,000 เยน (ประมาณ 137,000 บาท) ซึ่งรวมถึงรวมค่าธรรมเนียมการจัดส่ง
ค่าใช้จ่ายก่อนการฝึกอบรม และค่าประกันหากละเมิดสัญญา

โดยประเทศที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุดคือเวียดนามที่ประมาณ 656,000 เยน (ประมาณ
172,000 บาท) ต่ำสุดคือฟิลิปปินส์ประมาณ 94,000 เยน (ประมาณ 25,000 บาท)

ทั้งนี้โครงการฝึกงานด้านเทคนิค มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แรงงานต่างชาติได้เรียนรู้ทักษะ
ขณะทำงานในญี่ปุ่น ถูกมองว่าเป็นปัญหามานานแล้ว เนื่องจากเป็นที่รับรู้ในเรื่องค่าแรง
ต่ำ ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ในกรณีของเวียดนามนั้น ร้อยละ 11.5 ยังต้องจ่ายค่า "ค่าธรรมเนียมการแนะนำ" ให้กับคนกลางที่แยกจากองค์กรประสานงานการฝึกอบรม ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วค่าใช้จ่ายเหล่านั้นอยู่ที่ 447,000 เยน (ประมาณ 117,000 บาท) เฉพาะเดียว

การสำรวจยังแสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 54.7 ของผู้ฝึกงานต้องเป็นหนี้ในประเทศต้นทางก่อนเดินทางมาญี่ปุ่น โดยผู้ฝึกงานจากกัมพูชาและเวียดนามเป็นหนี้มากที่สุดที่ร้อยละ 83.5 และร้อยละ 80 ตามลำดับ

หนี้สินสะสมโดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 550,000 เยน (ประมาณ 144,500 บาท) เมื่อแบ่งตามประเทศ ผู้ฝึกงานจากเวียดนามมีหนี้สูงสุด 674,000 เยน (ประมาณ 177,000 บาท) กัมพูชา 567,000 เยน (ประมาณ 149,000 บาท) จีน 529,000 เยน (ประมาณ 139,000 บาท) พม่า 316,000 เยน (ประมาณ 83,000 บาท) อินโดนีเซีย 282,000 เยน (ประมาณ 74,000 บาท) และฟิลิปปินส์ 154,000 เยน (ประมาณ 40,000 บาท)

ญี่ปุ่นจะทบทวนโครงการฝึกทักษะอาชีพคนต่างชาติเพื่อการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ดีกว่า

ทั้งนี้เมื่อช่วงต้นเดือน ส.ค. 2565 สำนักข่าว NHK รายงานว่ารัฐบาลญี่ปุ่นระบุจะทบทวนโครงการฝึกทักษะอาชีพเพื่อการปกป้องสิทธิมนุษยชนของชาวต่างชาติที่ดีกว่า

โครงการฝึกทักษะอาชีพได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 1993 โดยมีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดทักษะและเทคโนโลยีจากญี่ปุ่น รวมถึงบ่มเพาะทรัพยากรบุคคลในประเทศกำลังพัฒนา แต่นักสังเกตการณ์ได้ระบุว่าโครงการดังกล่าวที่จริงแล้วมีขึ้นเพื่อหาแรงงานมาทำงานในญี่ปุ่น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีสภาพการทำงานที่ยากลำบากและขาดแคลนแรงงาน

นายฟูรุกาวะ โยชิฮิซะ รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมของญี่ปุ่นยอมรับเมื่อปลายเดือน ก.ค. 2565 ว่ามีช่องว่างระหว่างจุดประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้ความช่วยเหลือกับนานาชาติ กับความเป็นจริงที่เป็นการทดแทนแรงงานที่ขาดแคลน โดยนายฟูรุกาวะ กล่าวว่า รัฐบาลจะเดินหน้าหรือเรื่องการทบทวนเพื่อสร้างระบบที่จะปกป้องสิทธิมนุษยชนของชาวต่างชาติ.

ที่มา

[Half of Foreign Trainees Amassed Debts to Participate in Japan Program](https://nippon.com)
(nippon.com, 26 August 2022)

เผยแพร่ครั้งแรกในเว็บไซต์สำนักข่าวประชาไท

ที่มาภาพปก: Nuno Marques (Unsplash License)

ข่าวสารคนทำงาน กันยายน 2565

คนทำงาน

อุตสาหกรรมพลังงาน แต่อย่างไร? จะซัด ความเชื่อมโยงการได้ แรงงานอิสระได้ หรือไม่? [หน้า 13]	เมื่อ อุตสาหกรรม แบตเตอรี่ เริ่มโตอย่าง รวดเร็ว ต้องจับตาดูการ เติบโตของแรงงาน ด้วย [หน้า 20]	ILO ประเมิน 60 ด้านสนทึ่โลกตก อยู่ในสถานการณ์ แรงงานทางสุด ใหม่ [หน้า 27]	ผลสำรวจพบ แรงงานเด็กงานจาก ต่างชาติคือประเด็น เชื่อมทำงานที่ญี่ปุ่น [หน้า 34]
---	---	---	---

วารสารออนไลน์คนทำงานมีวัตถุประสงค์
เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสารด้านแรงงาน
ไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการเผยแพร่-ทำซ้ำ รับ
ข่าวสาร-ข้อมูลหรือส่งข่าวด้านแรงงานทาง
อินเทอร์เน็ตได้ที่:

workazine@gmail.com

ติดตามวารสารคนทำงานย้อนหลังได้ที่:

prachatai.com/labour/newsletter

workazine.com

facebook.com/workazine